

GIZONENGANAKO INDARKERIA EMAKUMEEN ESKUTIK IRAKASGAIA: KOMUNIKAZIOA EUSKARAZ ARLO JURIDIKOAN

Olatz ETXEBARRIETA

AURKIBIDEA: I. Sarrera.- II. Familia barruan gertatzen diren biolentzia motak.- III Genero-indarkeriaren arazoaren garrantzia.- IV. Gizonenganako biolentzia.- IV.I. Sarrera eta interes zientifikoa.- IV.II. Ikerketak eta gaur egungo egoera.- IV.III. Kritikak.- IV.IV. Konklusioa.

I. Sarrera

Biolentzia zer den zehazteko orduan oso zaila bihurtzen da definizio unibertsal bat aurkitzea; bestalde, onartuenetariko definizio bat hurrengo dio: “agresioa beste izaki bizidun bati min egitea helburu bezala duen edozein jokabide da.”¹

Hainbat dira dauden indarkeria motak eta hauen zergati posibleak, baina, artikulua honek helburu orokor bezala gizartea gizonen ere emakumeen biolentzia jasaten dutela ikusaraztea eta kontzientziatzea du, eta alor hau lantzen hastea.

II. Familia barruan gertatzen diren biolentzia motak

Familia baten barruan hainbat dira ikusi ditzakegun indarkeria mota, baina horietako biri erreparatuko diegu artikulua honetan: genero-indarkerian eta etxeko indarkerian. Hauen desberdintasun nagusia erreza da: indarkeria nork gauzatzen duen eta nork pairatzen duen.

Lehenengoan, genero-indarkeriaren kasuan, emakumeak jasaten du erlazio afektibo bat izan duen gizonaren indarkeria. Biolentzia hau genero-indarkeriatzat hartzeko hainbat baldintza bete behar dira, horiek Zigor Kodearen 173. artikuluan jasotzen dira. Biolentzia mota hau gizonak emakumearengan duen boterearen erabileraren adierazpena da.

Bestalde, etxeko indarkeria, familiaren nukleoan gertatutako edozein indarkeria mota da, bertan elkarrekin bizi diren pertsona guztiengana zabaltzen dena. Figura juridiko hau Zigor Kodearen 153. artikuluan jasotzen da.

III. Genero-indarkeriaren arazoaren garrantzia

“Genero-indarkeriaren” terminoa gizon eta emakumeen artean historikoki gertatutako botere erlazio desorekatuan du jatorria. Alor horretan, erregela orokor bezala, botere desberdintasunei erreparatuz gero, biktimak emakumeak izan ohi zirela argi ikusten dugu, eta, gaur egun ere antzeko egoera aurkitu ditzakegu.

Emakumeenganako biolentzia estrukturalari aurre egiteak askatasun, segurtasun eta berdintasun maila minimoa lortu ahal izatea eskatzen du, hori dela eta lehenengo zeregin estatal eta soziala bihurtu da. Honetarako, hainbat neurri bereizgarri atera dira, eraginkor bezala aurkeztuz, hauek oso eztabaidatuak diren arren.²

¹ Toldos Romero, M., 2013, 15. orrialdea.

² Gil Ruiz, 2007, 59. orrialdea

IV. Gizonenganako biolentzia

IV.I. Sarrera eta alor sozial, antropologiko, politiko edo etikoa:

Nahiz eta denok dugun argi genero-indarkeriaren garrantzia, agerikoa da gizonenganako indarkeriari erantzuna ere eman behar zaiola, alde batera utzi barik, hau zeregin estatal moduan ere ikusiz. Fenomeno biren artean batak bestea baino garrantzia handiagoa izateagatik, bestea ez dela hain garrantzitsua ulertu behar dugu?

Oso garrantzitsua da genero-indarkeriari aurre egitea, bai, eta horrez gain, gizonenganako biolentziari ere aurre egitea ere, errealitate hori ere existitzen delaren kontzientzia izanda.

Gizonarenganako indarkeria alor sozial, antropologiko, politiko edo etikoaren aldetik:

Emakumeek gauzatzen duten indarkeria eguneroko bizitzan gertatzen diren egoeretan gertatu ohi da. Egoera hauei, ez zaie behar duten garrantzia ematen eta gizartean ez dute behar beste pisu, bai erakundeen aldetik zein gizartearen aldetik.

Bi indarkeria mota honek bi kontu ezberdin dira, eta genero-indarkeriak ez du zertan gizonarenganako indarkeria itzali. Egia esan, gizonak ez bate horri buruz hitz egiten, hori ez da legitimazio soziala edo legezkoa ez dutelako, beste arrazoi batzuk egongo direlako baizik. Esaterako, matxismoak berak lotsarazten dituela emakume batek eraso ahal diela** onartzeko unean.

Gai honen interes zientifikoa alor honetan dagoen ez jakintasunagatik dator, edota gizarteak, jakitun izanda, ez diolako behar duen arreta prestatu nahi. Orokorrean, gai konplexua da, tratatzen ez duguna eta arreta gehiago behar duena.

Gainera, hainbat faktore daude emakumeen indarkeria baldintzatzen dutenak, baita salaketaren orduan edota testiguaren sinesgarritasunaren orduan eragina dutenak ere. Alderdi honek lantzeko aukera daukagu, horrela indarkeria jasaten duen edozein pertsonak segurtasun eta konfiantza maila minimo bat edukiko du.

IV.II. Ikerketak eta gaur egungo egoera

Hasteko, gogoratu beharra dago hainbat direla dauden biolentzia motak: biolentzia psikologikoa, fisikoa, sexuala, ekonomikoa, ahozkoa edota zeharkako biolentzia.

Biolentzia hauek guztiez gain, beste hainbat jokaera hartu ditzakegu indarkeriatzat. Esaterako, kronofagia (bestearen denbora lapurtzea), kanibalismo afektiboa (etengabe jazarpen egitea, bestearen afektua eskatuz), hauskortasun afektiboa (bestearen afektua eskatu, bestearen abandonuaz kexatuz), xantaia afektiboa (bere eskaerak ez baditu betetzen maitatzen utziko diolarekin mehatxatu), etab.³

Hauek ez dira jokaera bakarrak, degradazioa (beste pertsonaren balioa murriztu, eragiten duenarenganako dependentzia sortuz), kosifikazioa (beste pertsona objektu baten bihurtzea, bere garapen pertsonala eragotziz), larderia (bestearengan beldurra eraginez), edota bestearengan gehiegizko karga jartzea, bere eginkizunen ardura bestearengan jarritz ere aurkitu ditzakegu.

³ Toldos Romero, M., 2013, 24-29. orrialdeak

Indarkeriaren arazoa gehienbat gizonei eranstean zaienez, ikerketa gehienak alor horretara zuzenduta daude, eta gizonak jasaten duen biolentziaren ikerketak eta datuak eskasak dira. Baina, egia esan, hainbat ikerketek datu aipagarriak utzi dizkigute. Esaterako, Estatu Batuetan egindako ikerketa baten hurrengo zehaztu zuten: emakumeek, beraien gizonezko bikoteekin gatazkan dabilenean, indarkeria erabiltzeko joera dute, hautematen den baino gehiago.⁴

Gizonenganako indarkeriari hain garrantzia gutxi ematearen faktore bat lehen aipaturiko jokoerak izan daitezke. Jasaten duten indarkeria ikusezinagoa dela, izan ere, gehienbat indarkeria psikologiko eta zeharkako indarkeriaren biktimak dira.

Gaur egun, hainbat dira salaketa egiterako orduan hau baldintzatzen dituzten faktoreak. Hasteko, sentsibilizazio soziala hartzen du parte, izan ere, bizi garen gizartean ez dago lekurik bere bikotearen tratu txarrak jasan dituen gizon batentzat, beharbada gaiaren inguruan dagoen ez jakintasunagatik, edota egoera hori ikusteko ohitura faltagatik. Indarkeria mota hori ez dago hain onartua gizartean.

Horrez gain, baliabide falta ere aipatu beharra dago, salaketa orduan ez dutelako bilatzen duten laguntza aurkitzen, askotan ez direlako ulertuak edota euren aitortpena ez delako guztiz sinesten. Era honetan, normalean gizonak ez dute laguntzarik eskatzen. Honekin bat, biktima babesteko sostengu juridiko zein erakundeen sostengu ez eraginkorra dugu. Gizonek biktima direnean lotsatzeko joera dute eta, askotan, laguntza eskatu ahalko zuten zentroak ez dituzte gizonen kasuak onartzen, emakumeengana zuzenduak daudelako (kasuen ehunekoa askoz altuagoa delako).

Gainera, indarkeria gehienetan psikologikoa denez, oso zaila da biktimarentzat gertatutako tratu txarrak frogatu ahal izatea. Askotan, polizia, epaiak edota gizarteak ez du sinesten indarkeria hori dagoenik, edota agian ez du indarkeriatzat hartzen. Fisikoa ez den indarkeria frogatzeko zail samarra da eta zein salaketa zein salaketa hau frogatzea oso konplexua bihurtzen da. Askotan, koadro psikologiko edota emozionalak ez dira gehiegi etxeko indarkeria frogatu ahal izateko. Hau guztiagatik, aipatutako lotsa eta salaketak izango duen konplexutasunak salaketa egitea baldintzatzen du.

Azkenik, eztabaida gehien ekarri ditzakeen baldintza dago: diskriminazio sexuala. Izan ere, gaur egun herrialde desberdinetan aurkitzen ditugun sistema judizial kriminal batzuk, emakumearen alde begiratzen dute (ohikoa da, izan ere, sistemaren laguntza gehiago behar dutelako). Ideia honen autorea, izan ere, Mexikon bizi da, eta bertako sistema judizialei egiten die erreferentzia.⁵

IV.III. Kritikak

Gai honek hainbat kritika eragin ditzake. Hasteko, bi indarkerien artean egon daitekeen desberdintasuna. Izan ere, ezberdintasun argi bat dago, jokaera berdina baten aurrean ager daitezkeen bi bide desberdin. Jokaera zehatza genero-indarkeriatzat hartzen bada, edo biolentzia emakumeak gizonarengan gauzatu badu.

⁴ Toldos Romero, M., 2013, 65. orrialdea

⁵ Toldos Romero, M., 2013, 123-129. orrialdeak

Jasan den biolentzia genero-indarkeriatzat hartzeak hainbat ezaugarri zehatz ditu, esaterako, kausa beste epaitegi batek eramango du, zigor oso desberdinak ezarriz eta ezarriko diren neurriak “baliagarriagoak” izan beharko ziren.

Bestalde, egia da gizarteak ere bi biolentziak era desberdinean ulertzen dituela eta haien aurrean oso desberdin jokatzeko dela. Baina, egia esan, bi indarkeria motak zerbait partekatzen dute: kasu askotan txantxa gisa hartzen dira, haien aurrean ezer egiten ez duten pertsona pasiboen aurrean.

IV. Konklusioa

Amaitzeko, gizartearengan kontzientziazio egoki bat gauzatzeko aurretik daukagun lanaren garrantzia ikusarazi behar dugu. Izan ere, gai honi buruz ez jakintasun asko dago eta, horrez gain, arreta gutxi jartzen zaio. Alor honetan lan egitea ezinbestekoa dirudit, izan ere, nahiz eta oihartzun sozial oso txikia izan, hainbat kasu ikusten dira, garrantzia kentzen badiogu ere.

Gainera, alor honetan gizonak jasaten duten ahultasuna gizarteak, erakundeak edota komunikazio medioak baldintzatzen dute, izan ere, honen eraginez, gertatzen diren kasuak sinesgarritasuna galtzen dute eta salatzerako orduan eragina dute.

Bestalde, kasuak banan-banan aztertzearen garrantzia aipatuko nuke, izan ere, eztabaida askotan bikotea proportzionalki erasotzen du eta, kasu hauetan guztietan, gizonak, soilik gizona izateagatik, zigor askoz gogorragoa jasan beharra du, estigmatizazio soziala atxikituz.

Bibliografia

TOLDOS ROMERO, M. (2013). *Hombres víctima y mujeres agresoras, la cara oculta de la violencia entre sexos*. Córdoba: El árbol del silencio.

GIL RUIZ, J. (2007). *Los diferentes rostros de la violencia de género, actualizado con la Ley de igualdad* (L. O. 3/2007, de 22 de marzo). Madrid: Dykinson S. L.

EUROPAPRESS. *Maltrato hacia los hombres ¿una realidad silenciosa?* 2016ko otsailaren 27an begiratua: <http://www.europapress.es/sociedad/noticia-maltrato-hombres-realidad-silenciosa-20150612102418.html>

RELACIONES TN. *Hombres maltratados*. 2016ko otsailaren 28an begiratua: http://www.tnrelaciones.com/hombres_maltratados/index.html

MEDCIENCIA. *Violencia doméstica hacia el hombre cuando la mujer es la que abusa*. 2016ko otsailaren 23an begiratua: <http://www.medciencia.com/violencia-domestica-hacia-el-hombre-cuando-la-mujer-es-la-que-abusa/>